

Beter voorkomen dan genezen: de schending van de aanhangigheidsregels kan niet leiden tot een weigering van erkenning

Zaak C-386/17, Stefano Liberato/Luminita Luisa Grigorescu

Arrest van 16 januari 2019 (Eerste kamer), ECLI:EU:C:2019:24, conclusie van A-G Y. Bot van 6 september 2018, ECLI:EU:C:2018:670

Internationaal privaatrecht – Verordening (EU) 2201/2003 (Brussel IIbis) – Verordening (EU) 44/2001 (Brussel I) – Aanhangigheid – Weigeringsgronden voor erkenning en tenuitvoerlegging – Internationale openbare orde – Geen toetsing van de bevoegdheid van het oorspronkelijke gerecht

De schending van de Europese aanhangigheidsregels kan niet leiden tot een weigering van erkenning van de buitenlandse beslissing wegens strijdigheid met de internationale openbare orde. Dat heeft het Hof van Justitie beslist in het becommentarieerde arrest *Liberato*.

De regels van aanhangigheid vormen een belangrijke component in de werking van de Europese justitiële ruimte. Het doel is om parallelle procedures te voorkomen omdat deze mogelijk tot onverenigbare uitspraken kunnen leiden. Het principe van aanhangigheid is dat de rechtbank die als tweede is benaderd om over dezelfde zaak te oordelen, zijn uitspraak moet aanhouden.

In deze zaak was reeds een vordering tot scheiding van tafel en bed aanhangig voor de Italiaanse gerechten, op het moment dat ook de echtscheiding in Roemenië werd gevorderd. In beide landen stond ook de verdeling van het ouderlijk gezag en een onderhoudsvordering ter discussie. Hierdoor waren zowel de aanhangigheidsregels van Verordening (EG) 44/2001 (Brussel I), als van Verordening (EU) 2201/2003 (Brussels IIbis) van toepassing. De Roemeense rechter had de regels van aanhangigheid naast zich neergelegd en had de echtscheiding uitgesproken. De erkenning van deze uitspraak werd vervolgens in Italië aangevochten. De Italiaanse rechter vroeg het Hof of de erkenning kon worden geweigerd op grond van schending van de internationale openbare orde (art. 22 onderdeel a Brussel IIbis; art. 34 lid 1 Brussel I).

Het Hof oordeelt dat er voor de toepassing van de aanhangigheidsregels in Brussel Ibis (art. 19 lid 1) sprake is van dezelfde zaak wanneer, tussen dezelfde partijen, een procedure tot echtscheiding in de ene lidstaat en een verzoek tot scheiding van tafel en bed in een andere lidstaat is ingesteld. De Roemeense rechter had dus de aanhangigheidsregels van Brussel I en van Brussel Ibis verkeerd toegepast. Toch kan dit volgens het Hof niet leiden tot een schending van de openbare orde. De rechter in de lidstaat van erkenning mag immers de bevoegdheid van het oorspronkelijke gerecht niet toetsen. Dit verbod is verankerd in art. 35 lid 3 Brussel I en art. 24 Brussel Ibis. Art. 24 Brussel Ibis bevat echter een eigenaardige bewoording. Het stelt dat de exceptie van openbare orde niet van toepassing is voor het beoordelen van de bevoegdheidsregels in art. 3-14. Deze bepaling laat art. 19 Brussel Ibis buiten beschouwing. Volgens het Hof vallen echter ook de aanhangigheidsregels in art. 19 onder het toepassingsgebied van art. 24. De regel is immers terug te vinden in het hoofdstuk met de bevoegdheidsgronden. Bovendien zou ook de controle van de juiste toepassing van de aanhangigheidsregels door de rechter in de lidstaat van erkenning een verboden toetsing inhouden van de bevoegdheid van de oorspronkelijke rechter. Het verbod in art. 35 lid 3 Brussel I bevat geen specifieke bepalingen. Hier doet zich dan ook geen interpretatieprobleem voor. Het Hof bevestigt dat het verbod op de toetsing van de bevoegdheidsregels onder art. 35 lid 3 Brussel I ook slaat op de aanhangigheidsregels. Hierdoor is duidelijk dat de exceptie van openbare orde de erkenning van de Roemeense beslissing niet kan belemmeren.

Annotatie L. Deschuyteneer, verschijnt in *SEW* 2019, afl. 11